

Comisia pentru negocieri colective a discutat chestiuni arzătoare >> p.4

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Consiliul Federației „Sindindcomservice” a făcut totalurile anului 2022 >> p.5

Actual

Interviu

Igor ZUBCU:

„Obiectivul major este să fortificăm imaginea sindicatelor și rolul organizațiilor sindicale primare în sistem” >> p.2-3

Asociația Veteranilor aduce plusvaloare mișcării sindicale

Recent, a avut loc adunarea generală a Asociației Veteranilor Sindicaliști, unde au fost puse în discuție mai multe chestiuni de ordin organizatoric și unele vitale pentru membrii organizației. >> p.5

Modificarea unor articole din Codul muncii ar afecta drepturile angajaților

Experții de la CNSM au elaborat un Aviz la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri), care a fost expediat autorităților statului. >> p.10

Pe 15 ianuarie este Ziua comemorării lui Mihai Eminescu și Ziua Națională a Culturii; pe 17 ianuarie - Ziua Diplomatului.

2023 – un an de cotitură pentru mișcarea sindicală din Moldova

”Sindicatelor au fost și sunt în slujba membrilor de rând, luptând pentru respectarea drepturilor lor

Ilie LUPAN,
i.lupan@vocea.md

Dacă este adevărat că nimic nu este în repaus, totul se mișcă, totul vibrează în evoluția sa, totul este spirit, universul este mintal, nu ar trebui să ne mire că și sindicatelor aveau nevoie de o schimbare în spirit, în mentalitate. Fiindcă, până la urmă, cauza și efectul au o explicație: ceea ce este sus este și ceea ce este jos, ceea ce este jos este și ceea ce este sus... Cu alte cuvinte, masele și vârfurile alese de aceste mase sunt interdependente, iar de conclucra-din-dintre acestea depinde cum evoluează în general societatea, stările de

spirit din sânul societății, organizarea și funcționarea mecanismelor, bunăstarea tuturor.

Membrii de rând ai sindicatelor sunt, de fapt, sarea pământului, talpa țării. Fără ei nu ar exista nici un fel de șefi, fie aceștia funcționari de stat sau lideri sindicali. Unii șefi, pare-se, s-au inspirat de la Ludovic al XIV-lea, căruia i se atribuie fraza: „Statul sunt eu”. De fapt, statul suntem noi, cei mulți, care i-am ales pe deputați, pe liderii locali sau naționali. Întrebarea sacramentală care se impune este: oamenii de rând sunt pentru stat (se află în slujba statului) sau statul este (trebuie să fie) în slujba oamenilor? Păstrând proporțiile, la fel e și în sindicate. Numai că aici lu-

crurile sunt dovedite și destul de clare: sindicatelor întotdeauna au fost și sunt în slujba membrilor de rând, îi sprijină, îi ajută în activitatea lor, să le fie respectate drepturile legitime.

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova a proclamat anul 2023 drept anul organizațiilor sindicale primare și a elaborat un plan de acțiuni privind implementarea campaniei „Organizația primară – energia mișcării sindicale”. Obiectivul general al acestei campanii este sporirea rolului și a potențialului organizațiilor sindicale primare în asigurarea drepturilor și garanțiilor salariaților, membri de sindicat.

Un interviu la temă citiți în pag. 2-3.

Obiectiv

Comisia Națională pentru Integritate în UE a avut o ședință

Igor Zubcu, președintele CNSM, a participat la ședința Comisiei Naționale pentru Integritate Europeană, convocată pe 11 ianuarie, de președinta Maia Sandu.

Comisia a evaluat modul de realizare a Planului de acțiuni pentru îndeplinirea celor nouă recomandări făcute de Comisia Europeană la acordarea statutului de țară candidată Republicii Moldova.

Membrii comisiei au fost informați despre faptul că, din cele 35 de acțiuni care urmau să fie implementate până la sfârșitul lui 2022, 16 sunt realizate și nouă se află la etapa finală. Printre acțiunile realizate se numără adoptarea de către Parlament a noului Cod electoral, intrat în vigoare la 1 ianuarie curent.

Președinta Maia Sandu a menționat că măsurile rămase trebuie să fie finalizate până la sfârșitul lunii martie și a subliniat că este necesar ca toate instituțiile responsabile să accelereze eforturile de implementare a Planului de acțiuni.

Precizăm că CNSM, împreună cu Confederația Națională a Patronatului din R. Moldova, au devenit membri ai Comisiei Naționale pentru Integritate Europeană la 4 august 2022.

2023 ABONAREA CONTINUĂ

DRAGI CITITORI!

Sperăm foarte mult să rămânem împreună și în 2023, fiindcă doar astfel putem face o publicație de calitate.

Abonament: 1 lună – 25,80 lei; 3 luni – 77,40 lei; 12 luni – 283,80 lei.

» ACTIVITATEA CNSM

2

Dialog

Igor ZUBCU: „Obiectivul major este să fortificăm imaginea sindicatelor și rolul organizațiilor primare”

– *Domnule Zubcu, a trecut mai bine de un an de zile de când ați fost ales în funcția de președinte al CNSM de către Consiliul General, pe 2 decembrie 2021, iar din iunie 2022, ați devenit președinte ales de Congresul IV al CNSM. Dacă e să faceți o ochire retrospectivă, după mai bine de un an de când v-ați instalat în funcție, ne puteți spune care au fost cele mai notabile realizări ale mișcării sindicale în această perioadă?*

– Datorită insistenței CNSM, pe parcursul acestei perioade am reușit să majorăm garanțiile minime în domeniul salarizării în sectorul bugetar și cel real, precum și să stabilim un salariu minim unic pe țară, pentru a elimina orice discriminare în remunerarea angajaților.

De mai mulți ani, CNSM insistă pe stabilirea salariului minim pe țară în mărime de 50-60% din salariul mediu pe economie, mecanism prevăzut în Carta socială europeană revizuită, precum și Directiva Uniunii Europene privind salariile minime adecvate în UE, adoptată în anul 2022. Pornind de la faptul că, în anul 2022, Republicii Moldova i-a fost acordat statutul de țară candidată la UE, țara noastră urmează a se ghida de standardele UE.

Bazându-ne anume pe mecanismul de fixare a salariilor minime la nivel internațional și european, sindicatele au venit cu o poziție fermă, ca salariul minim pe țară să fie stabilit în mărime de 5000 de lei începând cu 1.01.2023, subiectul dat fiind discutat de mai multe ori în cadrul ședinței Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective și în timpul întrevederilor cu factorii de decizie. Cu regret, propunerea dată nu a fost acceptată de Ministerul Finanțelor, din motivul lipsei resurselor financiare suficiente. Astfel, salariul minim a fost majorat doar până la 4000 de lei. Cert este că noi, ca reprezentanți ai salariaților din țară, vom reveni la propunerea noastră, având și angajamentul partenerilor sociali la nivel național de a examina suplimentar subiectul respectiv pe parcursul anului curent.

Este de remarcat faptul că am reușit, după o pauză îndelungată, să reluăm, începând cu 22 decembrie 2021, activitatea Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective. În cadrul acesteia au fost examinate mai multe inițiative ale sindicatelor și soluționate probleme de actualitate pentru membrii de sindicat.

De asemenea, am reușit să încheiem, la 29 iulie 2022, Convenția cu privire la dezvoltarea și promovarea parteneriatului social, document care va contribui la impulsivitatea acestuia în Republica Moldova, la întărirea rolului partenerilor sociali și al Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor în problemele ce țin de domeniul muncii și în problemele social-economice, precum și la asigurarea utilizării la maximum a posibilităților parteneriatului social în sfera muncii.

Perioada dată a fost una provocătoare nu doar pentru sindicate și membrii de sindicat, dar și pentru societate și economie, după doi ani de pandemie. Cu toții sperăm la o redresare a economiei, dar, cu regret, războiul

din Ucraina, criza energetică și inflația au deteriorat puterea de cumpărare a populației și este de datoria noastră să asigurăm respectarea drepturilor și să promovăm interesele membrilor de sindicat.

La capitolul realizări în această perioadă, putem raporta mai multe activități ale CNSM, care țin de protejarea drepturilor și a intereselor de muncă ale salariaților.

– *Din câte știm, specialiștii CNSM au elaborat mai multe avize la proiecte de legi și acte normative atunci când au fost solicitați de corpul legislativ...*

– Da, este adevărat, reprezentanții CNSM, specialiști în domeniu, au participat activ la elaborarea, examinarea și avizarea numeroaselor proiecte de legi, inclusiv cu titlu de inițiativă legislativă, în vederea modificării și completării Codului muncii și a altor acte normative.

Participarea reprezentanților CNSM la examinarea proiectelor de legi, în cadrul consultărilor publice organizate de Comisia parlamentară protecție socială, sănătate și familie, s-a dovedit a fi o practică eficientă în apărarea drepturilor și a intereselor de muncă ale salariaților.

Astfel, sindicatele își realizează dreptul de a participa la examinarea proiectelor de legi în domeniul muncii și protecției sociale ale

salariaților. Sper ca o asemenea colaborare a sindicatelor cu comisiile parlamentare respective să devină o tradiție.

Poziția CNSM în materia protejării drepturilor și intereselor de muncă ale salariaților a fost promovată în mod deosebit prin participarea reprezentanților săi, având drept scop neadmiterea amendării legislației muncii sub pretextul dezvoltării mediului de afaceri și a climatului investițional, care tinde să diminueze nivelul de protecție a salariaților și garanțiile activității sindicale.

Cu tot regretul, țin să menționez că propunerile sindicatelor vizând neadmiterea diminuării drepturilor și a intereselor de muncă ale salariaților nu întotdeauna sunt auzite de autoritățile de resort.

Astfel, urmare a examinării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, inclusiv a Codului muncii, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 146 din 20.04.2022), avizul CNSM (propunerile, sugestiile sindicatelor asupra proiectului avizat), a fost înaintat inclusiv Parlamentului Republicii Moldova, Comisiei protecție socială, sănătate și familie a Parlamentului, șefului Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova etc.

La insistența sindicatelor, a fost efectuată expertiza OIM asupra acestui proiect de lege, fapt care a contribuit considerabil la neadmiterea diminuării drepturilor și garanțiilor de muncă ale salariaților.

Or, în modul acesta, au fost respinse amendamentele propuse la Codul muncii, cu referire la: concediere pentru încălzirea repetată a disciplinei de muncă, inclusiv după expirarea validității primei sancțiuni disciplinare; emiterea ordinului de concediere a salariatului care se află în concediu medical; dreptul angajatorului de a alege între restabilirea salariatului la locul de muncă sau plata unei compensații în cazul unei concedieri declarate ilegale etc.

În același timp, au fost acceptate propunerile sindicatelor referitoare la: stabilirea acțiunii contractului colectiv de muncă, inclusiv pe perioade procedurii de insolabilitate a unității; stabilirea unei limite pentru încheierea succesivă a contractelor individuale de muncă pe perioade determinate (cel mult trei contracte, care cumulativ nu vor depăși 60 de luni); stabilirea obligativității angajatorului la plata orelor libere acordate pentru compensarea orelor de muncă suplimentare și altele.

În acțiunile sale, CNSM a susținut permanent inițiativele care au drept scop doar perfecționarea sau alinierea legislației naționale la normele internaționale ale muncii și activității sindicale.

– *CNSM a anunțat, încă pe 3 noiembrie 2022, la ședința Consiliului General, că anul 2023 va fi consacrat organizațiilor sindicale primare, care constituie temelia mișcării sindicale. O campanie în acest sens va fi lansată în primul trimestru. Care a fost mobilul respectivei campanii?*

– Da, într-adevăr, ne-am propus în anul 2023, mai exact, în luna martie, să lansăm Campania „Organizația primară – energia mișcării sindicale”, care urmărește un obiectiv major: să fortifice imaginea sindicatelor și să sporească rolul organizațiilor sindicale primare în sistem. În diferite perioade, au fost diferite priorități în activitatea sindicală, or Congresul IV al CNSM a declarat că activizarea tuturor actorilor sindicali în viața socială este o prioritate. Iar organizațiile primare sunt elemente foarte importante în acest vast sistem și imaginea instituției sindicale este compusă și din viziunea și aportul fiecărei organizații sindicale primare. În acest context, este foarte important ca liderii din aceste organizații să posede un nivel înalt de profesionalism, să implice cât mai mulți membri de sindicat în activitățile sindicale și, respectiv, să ofere un nivel sporit de transparență și informare.

Campania va include activități organizate de mai mulți actori: de CNSM, de Institutul Muncii, organizațiile teritoriale, dar este foarte mare miza și pe activitățile centrelor sindicale național-ramurale.

– *La ultima ședință a Comitetului Confederal al CNSM s-a discutat aprins despre care variantă ar fi mai bună: să fie aduși activiștii frunțași din teritoriul ca să fie instruiți la Chișinău, la Institutul Muncii, sau liderii și experții de la Centru să „meargă în popor” să discute cu liderii locali... Dvs. pentru ce formă de instruire, de dialog ați opta?*

» p.3

Dialog

« p.2

– Este primordial să facem o diferențiere între informare și instruire: atunci când vorbim despre informarea activiștilor sindicali și a membrilor de sindicat, consider că mai eficient este să se deplaseze liderii și experții în teritoriu, deoarece așa pot fi informați un număr mai mare de oameni, fără distorsionarea procesului de activitate profesională, dar și problemele de la locul de muncă pot fi elucidate mai ușor.

Atunci, însă, când ne referim la instruire, care are drept scop cultivarea performanțelor profesionale prin dezvoltarea abilităților practice, consider că cel mai eficient este desfășurarea acestora în incinta Institutului Muncii. Drept argument forte ce susține ideea mea este prezența spațiilor bine dotate cu tot necesarul pentru desfășurarea activităților de instruire de calitate, posibilitatea de a beneficia de resursele Institutului Muncii drept centru de instruire sindicală cu experiență.

– Unul din punctele Planului de acțiuni privind implementarea campaniei „Organizația primară – energia mișcării sindicale” este elaborarea unui mecanism de evaluare a nivelului de motivare și menținere a membrilor de sindicat. Ce noutate ar putea aduce această metodologie, de vreme ce politica cadrelor e o mare problemă chiar și pentru partidele politice?

– Evaluarea situației în orice domeniu e important să fie realizată la timp conform unor criterii clare. Pentru a motiva salariații să devină sau să rămână membri de sindicat, e necesar ca aceștia să simtă beneficiile personale și să se identifice cu echipa de sindicaliști. Or, pentru a evalua acest nivel de motivare, e necesar un mecanism care ar scoate în evidență prioritățile, ar fi aplicabil pentru organizațiile sindicale primare (și nu doar) și ar oferi un tablou referitor la lacune și puncte forte.

Aveți dreptate referitor la problema cadrelor, iar în acest context ne dorim un sindicalism participativ, iar participarea să fie realizată la toate nivelurile – fiecare membru de sindicat să se implice, fiecare structură sindicală să urmeze vectorul de dezvoltare și implicare.

– La una din ședințele CNSM ați optat pentru efectuarea unui studiu privind mișcarea sindicală în R. Moldova. Ne puteți deschide parantezele referitor la această idee, interesantă, de altfel, deși la noi au mai fost editate unele lucrări în acest sens?

– Am optat și optez în continuare pentru efectuarea unui studiu privind activitatea organizațiilor sindicale primare din țară care ar elucidă acele aspecte despre activitatea sindicatelor ce uneori rămân în umbră sau nu sunt suficient valorificate. Coeziunea mediului sindical cu cel academic și viziunile științifice asupra unor probleme sociale oferă de cele mai multe ori unghiuri noi de vedere și perspective de abordare diferite decât cele utilizate tradițional. Aceste informații, drept rezultate ale studiului, sperăm că le vom obține pe final.

– Planul de acțiuni pentru 2023 mai prevede promovarea propunerilor CNSM de modificare a legislației în materia drepturilor sindicale, în vederea asigurării respectării pe deplin a garanțiilor legale pentru activitatea sindicală. Există Comisia națională pentru consultări și negocieri colective (CNCNC), credeți că în cadrul acesteia sindicatele nu își pot soluționa problemele vitale? Poate că e nevoie de acțiuni mai radicale?

– Legislația națională cu privire la sindicate, în mare măsură, se sprijină pe normele

dreptului internațional la care țara noastră este parte, inclusiv pe Convențiile OIM în materia drepturilor sindicale.

Drepturile și garanțiile activității sindicalelor, precum și relațiile lor cu autoritățile publice, sunt reglementate de Legea sindicatelor. Cu toate acestea, drepturile și garanțiile suplimentare ale sindicatelor sunt determinate prin sistemul de raporturi stabilite în cadrul parteneriatului social.

În contextul întrebării adresate cu privire la Comisia națională pentru consultări și negocieri colective și dacă în cadrul acesteia sindicatele pot sau nu să-și soluționeze problemele vitale sau poate că e nevoie de acțiuni mai radicale, necesită de subliniat următoarele.

În primul rând, Comisia națională este un organ tripartit al parteneriatului social și are un rol consultativ. În al doilea – deși rolul acesteia este unul consultativ, ea are atribuții importante, realizarea eficientă a cărora, cu siguranță, ar putea asigura și mai mult soluționarea problemelor abordate de partenerii sociali, inclusiv de sindicate.

Evidențiez doar câteva atribuții ale Comisiei naționale în acest sens, și anume: armonizarea intereselor Guvernului, Patronatelor și ale Sindicatelor, în procesul elaborării bazelor de reglementare a relațiilor de muncă și a relațiilor social-economice; monitorizarea procesului de realizare a convențiilor colective la nivel național; supravegherea îndeplinirii angajamentelor asumate de Republica Moldova prin ratificarea convențiilor Organizației Internaționale a Muncii nr. 98 privind aplicarea principiilor dreptului la organizație și purtarea tratativelor colective și a Convenției nr. 144 privind consultările tripartite, destinate să promoveze aplicarea normelor internaționale ale muncii și altele.

Un rol important în asigurarea unei activități eficiente a Comisiei naționale îl constituie dispoziția stipulată în alin. (3) al art. 5 din Legea nr. 245 din 21.07.2006 privind organizarea și funcționarea Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, a comisiilor pentru consultări și negocieri colective la nivel de ramură și la nivel teritorial, care stabilește că „Proiectele de acte normative din domeniul muncii și cel social-economic sunt coordonate în mod obligatoriu cu Comisia națională. Avizul ei asupra unui proiect de act normativ însoțește proiectul până la adoptare”.

În ceea ce privește „acțiuni mai radicale” pentru asigurarea unei activități mai eficiente a Comisiei naționale, consider că aceasta

ține de competența partenerilor sociali, adică a părților acesteia.

Or, în acest sens, urmează să se țină cont și de prevederile art. 3 din Legea nr. 245/2006 și art.17 din Codul muncii, potrivit cărora unul din principiile de bază ale parteneriatului social este „favorizarea de către stat a dezvoltării parteneriatului social”.

– Sensibilizarea structurilor internaționale (europene) referitor la cerințele privind modul de înregistrare a sindicatelor în Republica Moldova, care constituie unul din punctele nevralgice în relațiile sindicatelor cu guvernarea. Cum vedeți soluționarea acestei probleme dacă guvernarea va pune piciorul în prag? Fiindcă, până la urmă, e vorba de niște bani care vor intra sau nu vor intra la buget?

– Da, după cum cunoașteți, în scopul simplificării procedurii de dobândire a statutului de personalitate juridică a organizațiilor sindicale și excluderii taxei de înregistrare de stat (1149 de lei), CNSM a solicitat Guvernului Republicii Moldova inițierea, cât mai curând posibil, a procedurii de amendare a cadrului legal în acest sens.

Dat fiind faptul că chestiunea abordată nu s-a bucurat de atenția Guvernului, CNSM a înaintat repetat un demers către Ministerul Justiției, care s-a soldat cu întrevederea reprezentanților CNSM cu ministrul Justiției. Acesta a dat de înțeles că dificultățile realizării dreptului de a constitui un sindicat cu statut de persoană juridică vor fi înlăturate. Cu regret, acest lucru nu s-a întâmplat încă.

Din acest motiv, problema abordată a fost examinată și în cadrul Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, care a condus la asumarea promovării de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale a unui proiect de lege în acest sens.

În același timp, CNSM a solicitat repetat și altor autorități, inclusiv Ministerului Justiției, identificarea căilor de soluționare a problemei abordate de organizațiile sindicale primare, însă deocamdată fără a fi utilizată de autoritățile cu competențe în acest domeniu.

Evident că, în asemenea caz, urmează să fim și mai insistenți în discuții sau chiar în negocieri cu autoritățile de resort, aplicând, în toată puterea legii, formele și principiile parteneriatului social.

Deocamdată, nu am convingerea sau certitudinea că sensibilizarea structurilor

internaționale referitor la problema abordată de CNSM ar putea fi mai eficientă decât identificarea unor soluții în acest sens de către organele naționale.

– Aveți un mesaj, un îndemn pentru membrii de rând ai sindicatelor în această campanie deosebit de importantă pentru viitorul mișcării sindicale?

– Începând cu mine, ca membru de sindicat, în calitate de președinte al CNSM și până la membrul de sindicat care învață, produce valori sau acordă servicii etc., toți suntem de rând sau egali. Fiecare membru de sindicat este important!

În anul 2022, am efectuat vizite de lucru în organizațiile sindicale primare ale federațiilor sindicale: „AGROINDSIND”, „SindLUCAS”, „SINDSILVA”, „SINDTRANS-AERO”, „Moldosindcoopcomert”, „Sindenergo”, a Educației și Științei, Feroviarilor, din Industria Chimică și Resurse Energetice.

Am văzut talent și potențial în oameni, dar am înțeles că ei au nevoie de o comunicare mai bună și la timp, sunt dornici de a dialoga și de a fi mai bine informați și implicați în activitățile sindicale.

Aceste întâlniri cu membrii de sindicat, nemijlocit la locul de muncă, sunt oportunități care ne consolidează, ne ajută să dezvoltăm noi relații, să facem schimb de opinii, de bune practici, pentru a identifica soluții la problemele cu care se confruntă membrul de sindicat la locul de muncă și mișcarea sindicală în ansamblu.

Doar fiind alături de organizația primară putem să consolidăm mișcarea sindicală. Comunicarea la nivel de organizație sindicală este imperativă pentru toți.

Consiliul General din 3 noiembrie 2022 a declarat anul Campaniei sindicale naționale, dedicate organizațiilor sindicale primare. În acest context, îndemn structurile sindicale de toate nivelurile să se implice plenar în realizarea Hotărârii Consiliului General „Cu privire la campania sindicală națională, dedicată organizațiilor sindicale primare”.

Fortificarea legăturilor dintre centru și organizația primară este misiunea nobilă a tuturor.

– Vă mulțumesc pentru răspunsurile pertinente și exhaustive și le urez succes tuturor membrilor de sindicat, oriunde s-ar afla ei.

Interlocutor: Ilie LUPAN

Reuniune

Comisia națională pentru negocieri colective a discutat chestiuni arzătoare

Membrii Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective (CNCNC) s-au întrunit, recent, în prima ședință din acest an. În cadrul acesteia au fost discutate mai multe subiecte, printre care implementarea Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr.161 privind serviciile de sănătate ocupațională, inițiativele de stimulare a creșterilor salariale, inițierea procesului de ratificare a Convenției OIM nr. 190/2019 privind eliminarea violenței și a hărțuirii la locul de muncă.

„Ne-am angajat să susținem această convenție. Recent, a avut loc și un eveniment susținut de OIM, în parteneriat cu sindicatele, cu Parlamentul și ne-am reînnoit cumva angajamentul să accelerăm ratificarea acestei convenții”, a specificat Corina Ajder, secretar de stat la Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS).

Membrii Comisiei au acordat o atenție sporită problemelor ce țin de securitatea și sănătatea în muncă, de implementarea și revizuirea politicii naționale în conformitate cu prevederile Convenției OIM nr.161 privind serviciile de sănătate ocupațională. În scopul asigurării respectării acestui drept fundamental în relațiile de muncă, precum și al coordonării activităților în domeniu, partenerii sociali au convenit inițierea elaborării unui Program național în domeniul securității și sănătății în muncă pe parcursul anului curent.

În context, reprezentanții sindicatelor au subliniat că autoritățile, după consultări

cu organizațiile de patroni și muncitori, ar trebui să pună în aplicare și să reexamineze periodic o politică națională coerentă în domeniul securității, igienei muncii și a mediului de muncă, în conformitate cu prevederile Convenției OIM nr. 155 privind securitatea și igiena muncii și mediul de muncă.

Totodată, pentru a implementa eficient programul dat, sindicalistii au menționat că este necesar de a pune accentul pe acțiunile instituțiilor abilitate pentru a furniza îndrumări patronilor și angajaților, pentru a-i ajuta să se conformeze obligațiilor lor legale și să promoveze o campanie cu genericul „Zero accidente la locul de muncă”, să se instituie un sistem instituțional și normativ în vederea implementării Convenției OIM nr. 161.

„Am avut un angajament ambițios de a ratifica Convenția, am făcut acest lucru. Evident, putem să transpunem în legislația națională cadrul internațional, dar cel mai

complicat este cum aplicăm în practică respectiva convenție. Este un lucru pe care trebuie să-l facem împreună, inclusiv sindicatele și patronatele. Să revedem fiecare acțiune din acest plan, la ce etapă ne aflăm, împreună să depunem eforturi ca să impulsivăm activitatea și să mergem mai departe, pentru că altfel ar rezulta că am ratificat Convenția, dar nu putem să o implementăm”, a menționat Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM.

„Securitatea și sănătatea salariaților este una din problemele cheie în sfera muncii. Muncitorilor care aduc plusvaloare întreprinderilor este important ca să le asigurăm toate măsurile care să le mențină capacitatea de muncă. De asemenea, să sporeas-

că productivitatea muncii și capacitatea concurențială a întreprinderilor”, a adăugat Igor Cîloci, director adjunct al Inspectoratului de Stat al Muncii.

Pe parcursul anului 2022 au fost comunicate peste 500 de cazuri de accidentare la locul de muncă, 64 dintre acestea fiind mortale, 68 grave și 394 cu incapacitate temporară de muncă.

De asemenea, Comisia a aprobat Planul de activitate al Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective pentru semestrul întâi al anului 2023, care include mai multe subiecte de interes comun din domeniul relațiilor social-economice și al reglementării raporturilor de muncă.

Galina MUNTEANU

Confesiuni

Angela OTEAN: „Preocuparea mea e îndreptată tot spre cei care ne urmează în cariera profesională”

– Doamnă Angela Otean, cum ați început noul an? Fiindcă pe cei vechi l-ați terminat în crescendo: ați fost nominalizată „Femeia anului în justiție” de revista „Aquarelle”.

– Anul acesta l-am început, se pare, cu stângul. Cu o viroză severă și cu o senzație că am mai descoperit o nouă tulpină de Covid. (Râde). În crescendo... Sper că și anul acesta să fie unul favorabil.

Un an nou începe întotdeauna cu speranța că va fi un anul bun, de pace pentru țara mea, dar și pentru vecinii noștri, un an cu realizări frumoase și vise împlinite pentru cei tineri din familia mea, cu belșug și sănătate pentru cei înțelepți și cărunți la tâmplă. Așa l-am cunoscut și pe ăsta, 2023. L-am spus bine ai venit și ne-am pus pe treabă. Tare sperăm că va fi un an rodnic și proiectele gândite vor căpăta contur și finalitate benefică pentru oamenii muncii.

– Cum ați primit vestea că ați fost nominalizată de revista „Aquarelle” ca Femeia anului 2022, categoria Femei în justiție?

– Da, adevărat, o surpriză plăcută și neașteptată a fost această nominalizare la categoria Femeia în justiție. O lună m-a ținut în emoții, atât timp cât s-a desfășurat votarea. Aveam sentimentul că sunt într-o cursă de ciclism unde nu poți părăsi pista. Înțelegem că nu depinde de mine rezultatul final. La un moment dat, mă cuprinsese o teamă că voi fi

de răs (sau de plăns), dar la cum am văzut și simțit susținerea colegilor mei, am înțeles că sunt sprijinită de cei și cele cărora le-am fost de ajutor în apărarea drepturilor de muncă, a garanțiilor sociale, făcând justiție socială.

Pe lângă munca sindicală, mi sunt mediator autorizat de Ministerul Justiției, membru al Colegiului Disciplinar al Judecătorilor din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, numită pe un termen de șase ani, dintre care cinci deja s-au scurs.

– Până a deveni lider sindical, ați lucrat mulți ani în structurile de forță, părăsind sistemul în grad de colonel. Cum e apre-

ciată „femeia în epoleți” de colegi, eventual, de șefii din structurile respective?

– Ofițerii nu părăsesc sistemul niciodată. Cine și-a satisfăcut serviciul în sistemul organelor de forță, și la pensie rămâne cu el în suflet. E un fel de Crez al militarilor și al celor cu grade speciale. Așa că și preocuparea mea de acum e îndreptată tot spre cei care ne urmează în cariera profesională. Pe timpuri, nu era greu sa te afirmi în carieră, cel puțin pentru mine a fost posibil să mă afirm în funcții de conducere alături de colegii mei bărbați. Și am avut susținerea și încrederea lor. În echipa managerială nu eram doar eu, erau încă vreo trei colegi, care făceam tot posibilul să fim la nivelul cuvenit și să facem față situației și statutului. Și ne-a reușit. La pensionare deținem gradul de colonel și medalia Meritului Civic, conferită de președintele țării. Cred că a fost o apreciere înaltă.

– Sunteți vicepreședintă a Comisiei de Femei din cadrul CNSM. Ce ne puteți spune despre respectarea egalității de gen în viața de toate zilele, în economie, că în sindicate știm că femeile sunt apreciate la justa lor valoare...

– Mai întâi de toate, vreau să spun, din poziția de președinte al Sindicatului „Demnitate”, sindicat al polițiștilor, domeniu în care circa 25 la sută de angajați sunt doamne. Nu e compartiment sau subdiviziune în poliție care să nu aibă angajate femei, și asta e un indiciu care denotă respectarea egalității de gen.

La fel e în toate organele de forță din țara noastră. În funcția de ministru de Interne este o doamnă care are în sine atâta bărbăție, încât merită tot respectul. Parlamentul are peste 40 de deputate, corpul de miniștri din Guvern este condus de o doamnă prim-ministru. Nu mai vorbesc de șefa statului: pentru prima dată în istoria Republicii Moldova, o doamnă a fost aleasă la conducerea țării. În calitatea mea de vicepreședintă a Comisiei de Femei, cred că în RM, în prezent, s-a creat un mediu propice tuturor salariaților cu abilități și competențe pentru a obține performanțe și a crește în carieră, a accede în funcții de conducere.

– Ce ar trebui să facă structurile de stat, guvernarea, ca femeile de la noi într-adevăr să-și poată pune în valoare între-gul potențial intelectual, uman?

– Să le motiveze, acordându-le undă verde. Să nu le umbrească valoarea și să le încurajeze. Femeile Moldovei pot fi competitive la ele acasă cu eforturi comune, cu susținerea bărbaților, cu sprijinul statului. Eu chiar cred că Moldova va reuși!

– În final, o urare pentru suratele noastre.

– Anul care a venit să vă bucure inimile cu belșug și prosperitate, cu familii unite și copii sănătoși. Munca să vă fie apreciată la justa valoare, sindicatul să vă fie călăuză în drepturi de muncă respectate și salarii motivante acordate.

Consemnare: Natalia HADĂRCĂ

5 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Bilanț

Federația „Sindindcomservice” a tras linie la activitățile din 2022

Se știe, sfârșitul încununează opera. La final de an, conștienți de adevărul dictonului latin, membrii Consiliului Federației Sindicatelor din Sfera Deservirii Sociale și Producției de Mărfuri „Sindindcomservice”, întruniți la conferința de dare de seamă, au examinat rezultatele activității desfășurate în 2022 și au trasat mai multe obiective pentru următorul an.

Ecaterina Manastirșchi, vicepreședintă a Federației „Sindindcomservice”, a pus accentul, în raportul privind activitatea în anul 2022, pe acțiunile întreprinse de Federație în perioada de referință în diferite domenii de activitate sindicală. Pentru realizarea acestora, pe parcursul anului au fost întreprinse o serie de acțiuni, scopul principal fiind consolidarea sindicatului de ramură, sporirea profesionalismului și a responsabilității liderilor și activului sindical.

„Motivarea membrilor de sindicat rămâne a fi destul de complicată și anevoioasă de realizat pentru liderii și organele sindicale în această perioadă dificilă: criză în sistemul energetic, stare de urgență și pericol de război, care afectează direct economia mondială și condițiile social-economice din țară, dar mai ales condițiile de muncă și salariale ale membrilor de sindicat din ramură”, a relevat vicepreședinta Federației „Sindindcomservice”.

În alocuțiunea sa, liderul sindical s-a referit la conclucrarea cu partenerii sociali, la rezultatele consultărilor și negocierilor cu aceștia pentru a îmbunătăți condițiile de muncă, la acordarea asistenței juridice și de protecție social-economică a membrilor de sindicat, asigurarea securității și sănătății în muncă a salariaților la nivel de unitate conform legislației.

De asemenea, ea a reflectat activitatea Federației în domeniul formării și instruirii cadrelor sindicale, activitatea comisiilor de femei și tineret, desfășurarea procesului de întremare a sănătății și odihna de vară a copiilor.

„Consolidarea organizațională, motivarea apartenenței la sindicat și menținerea

membrilor de sindicat a fost și rămâne o componentă de bază în activitatea liderilor și a organelor sindicale de orice nivel din cadrul Federației, fiind realizată prin diverse acțiuni. Menționăm că obiectivul privind recrutarea membrilor de sindicat, motivarea apartenenței la sindicat rămâne unul prioritar în activitatea Federației „Sindindcomservice” pentru 2023”, a subliniat Ecaterina Manastirșchi.

Igor Zubcu, președintele CNSM, prezent la conferința de dare de seamă a Federației „Sindindcomservice”, a subliniat importanța activității sindicalistilor din sfera deservirii sociale pentru întreaga societate, a dezvoltării parteneriatului social în ramură, a eforturilor centrului sindical național-

ramural îndreptate spre protecția drepturilor și a intereselor salariaților, membri de sindicat.

Președintele CNSM a trecut în revistă principalele realizări ale Confederației din 2022 și a vorbit despre prioritățile pentru anul 2023. Liderul sindical s-a referit la activitatea în cadrul Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, la colaborarea cu partenerii sociali și cerințele înaintate de sindicate, prioritățile CNSM legate de fortificarea organizațiilor sindicale primare, rezultatele colaborării cu diverse organizații sindicale la nivel internațional. În context, el s-a referit la planul de acțiuni privind implementarea campaniei „Organizația primară – sursă de energie sindicală”, care va demara în 2023, al cărei obiectiv este fortificarea organizațiilor sindicale primare din Republica Moldova.

În cadrul conferinței de dare de seamă, unde au fost adoptate mai multe hotărâri cu privire la activitatea centrului sindical național-ramural, sindicalistii au discutat despre problemele din ramură, necesitatea majorării salariilor, despre îmbunătățirea condițiilor de muncă, menținerea și atragerea tinerilor specialiști.

Conform raportului statistic pentru anul precedent, Federația „Sindindcomservice” întrunește în rândurile sale peste 12 mii de membri de sindicat, asociați în 102 organizații sindicale primare, rata apartenenței la sindicat constituind 82 la sută dintre angajații din ramură.

Cor. VP

Realizări și perspective

Asociația Veteranilor muncește cu dăruire, aducând plusvaloare mișcării sindicale

Recent, a avut loc adunarea generală a Asociației Veteranilor Sindicaliști, unde au fost puse în discuție mai multe chestiuni de ordin organizatoric și unele vitale pentru membrii organizației. La eveniment au fost aprobate Regulamentul de activitate al Consiliului Asociației Obștești a Veteranilor Mișcării Sindicale din R. Moldova, Regulamentul de cenzori al Asociației, precum și Planul de activitate al Asociației pentru anul 2023 și Planul bugetului pentru 2023.

În raportul prezentat, Mihail Hîncu, președintele Asociației Veteranilor Sindicaliști, a menționat că perioada de activitate a fost una dificilă, determinată de situația social-economică grea prin care a trecut întreaga societate: „Cu toate acestea, îmi pare bine că suntem împreună, plini de viață, dornici de a munci, de a ne susține unul pe altul, nu numai prin cuvinte, dar și prin fapte bune”.

În ceea ce privește realizările obținute, Mihail Hîncu a ținut să menționeze că în această perioadă conducerea Asociației, care activează pe baze obștești, a avut întreprinderi cu conducerea Confederației Naționale a Sindicatelor (CNSM), cu liderii organizațiilor sindicale național-ramurale,

în urma cărora au beneficiat de susținere, atât din punct de vedere moral, cât și financiar.

„În aceste trei luni de când activăm, ne-am întâlnit și cu conducerea Uniunii Pensionarilor din R. Moldova. Am convenit să semnăm în timpul apropiat un Acord de colaborare și de susținere. În pofida greutăților, totuși, am reușit să acordăm ajutoare materiale membrilor Asociației, care au solicitat sprijin financiar. Mai mulți colegi s-au bucurat de bilete de tratament în stațiunile balneare cu preț redus. Au fost organizate și competiții sportive, unde am avut posibilitatea să demonstrăm că vârsta nu este un impediment în practicarea modului de viață sănătos. Un lucru

cu care ne putem mândri este și faptul că circa 50 de membri ai Asociației au fost abonați, pentru anul 2023, la ziarul sindical „Vocea poporului”, a mai spus Mihail Hîncu.

Referindu-se la planurile pe viitor, conducătorul Asociației a specificat că și-a propus drept scop să crească numărul membrilor, să înființeze noi filiale ale veteranilor sindicaliști în teritoriu, precum și să lanseze unele proiecte de colaborare cu Comisia de Femei și cu cea de Tineret a CNSM.

Prezentă la eveniment, Lilia Frant, vicepreședintă a CNSM, în luarea sa de cuvânt, și-a exprimat bucuria că membrii Asociației Veteranilor continuă să muncească cu dăruire, aducând plusvaloare mișcării sindicale,

fapt ce demonstrează că nu este valabilă formula „fost sindicalist”. Totodată, ea a promis că CNSM va fi și pe viitor alături de veterani pentru a-i ajuta să realizeze proiecte de succes care le va schimba viața spre bine.

La rândul său, Mihail Hîncu a mulțumit atât conducerii CNSM, cât și federațiilor sindicale și întreprinderilor care au întins o mână de ajutor Asociației, exprimându-și, totodată, speranța ca această colaborare va continua și pe viitor: „Sper că în anul 2023, cu ajutorul partenerilor noștri și cu implicarea activă a fiecărui membru al Asociației, să devenim mai puternici și mai implicați în rezolvarea problemelor actuale”.

Anatol FIȘER

» RETROSPECTIVA ANULUI 2022 6

Evenimente semnificative

CNSM a fost cooptată în marea familie a sindicatelor europene

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) a devenit membră a Confederației Europene a Sindicatelor (ETUC). O decizie în acest sens a fost adoptată pe 27 octombrie, în cadrul Comitetului Executiv al ETUC.

Potrivit unui comunicat al ETUC, Confederația Europeană a Sindicatelor a sprijinit sindicatele din Ucraina și din Republica Moldova care adăpostesc mii de refugiați, a condamnat invadarea Ucrainei de către Rusia și a cerut tuturor forțelor ruse să părăsească Ucraina. De asemenea, ETUC sprijină aderarea Georgiei la UE și speră să întâmpine în viitorul apropiat sindicatul georgian GTUC în ETUC.

Cu prilejul aderării CNSM la ETUC, Igor Zubcu, președintele CNSM, a declarat: „Suntem mândri și onorați să de-

venim membri ai marii familii sindicale europene. Pentru mișcarea sindicală din Republica Moldova, aderarea la ETUC este o realizare extrem de importantă, plină de noi oportunități, dar, deopotrivă, și responsabilități, pentru a promova modelul social european, dialogul social, protecția socială, egalitatea de șanse, locurile de muncă de bună calitate și incluziunea socială, implementarea directivelor Uniunii Europene, armonizarea legislației naționale cu dreptul UE, amplificarea proceselor de dezvoltare a mișcării sindicale în ansamblu”.

Reamintim că demersurile CNSM de aderare la ETUC au fost inițiate în iunie anul 2022, la Geneva, Elveția. Ulterior, perspectivele de aderare au fost discutate la Bruxelles, Belgia, în cadrul unei întruniri a ETUC.

Ameliorarea condițiilor de muncă ale cetățenilor, scopul comun al CNSM și FMI

Pe 4 noiembrie 2022, după o pauză de câțiva ani, conducerea CNSM a avut o întrevedere cu membrii misiunii Fondului Monetar Internațional (FMI), condusă de Ruben Atoyán.

La întâlnire, Igor Zubcu, președintele CNSM, a menționat că sindicatele au avut consultări cu conducerea Confederației Naționale a Patronatului (CNPM) privind propunerea sindicatelor de a stabili, de la 1 ianuarie 2023, salariul minim unic pe țară în conformitate cu prevederile Cartei sociale europene revizuite și ale Directivei UE 2022/2041 a Parlamentului European și ale Consiliului din 19 octombrie 2022 privind

salariile minime în Uniunea Europeană, în mărime de 50% din salariul mediu, prin utilizarea salariului mediu lunar prognozat și stabilirea acestuia în mărime de 5000 de lei. Deși această propunere a fost întâmpinată cu o oarecare reticență de către partenerii sociali, sindicatele speră că propunerea va fi, totuși, examinată și adoptată o lege în acest sens.

În luarea sa de cuvânt, Ruben Atoyán a menționat că politicile statului ar trebui să fie orientate nu pe ajustare și reducere bugetară, ci pe dezvoltare, investiții în infrastructură, în educație, sănătate, pe fortificarea instituțiilor, dezvoltarea proceselor democratice.

A fost semnat un document care va intensifica și mai mult relațiile cu OIM

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova își intensifică colaborarea cu Organizația Internațională a Muncii prin semnarea unei Declarații comune de cooperare pentru anii 2022-2023. Documentul a fost semnat de către Igor Zubcu, președintele CNSM, și Maria Helena Andre, directoarea Biroului Organizației Internaționale a Muncii pentru Activitățile Lucrătorilor pentru Europa și Asia Centrală (ILO-ACTRAV), în prezența membrilor Comitetului Confederal al CNSM.

Maria Helena Andre, directoarea ILO-ACTRAV, a avut o întrevedere cu conducerea CNSM și cu președinții centrelor sindicale național-ramurale, fiind însoțită de Sergejus Glovackas, ofiter de birou al ILO-ACTRAV, Magnus Berge, specialist principal ILO-ACTRAV, Oficiul din Budapesta, și Ala Lipciu, coordonatoarea OIM

în Moldova. Dornia sa a apreciat aportul substanțial al sindicatelor din R. Moldova în procesul de gestionare a crizei refugiaților ucraineni, care au oferit toată asistența necesară, mulți dintre aceștia fiind cazați la sanatoriile din gestiunea CNSM.

Igor Zubcu, președintele CNSM, a subliniat că vizita înalților oficiali de la ILO-ACTRAV este una istorică, extrem de importantă pentru sindicatele din R. Moldova. Liderul sindical a comunicat despre realizările din ultima perioadă în cadrul parteneriatului social, propunerile și cerințele înaintate de sindicate în domeniul politicilor social-economice de susținere a populației, intențiile CNSM de a adera la Confederația Europeană a Sindicatelor, rolul și importanța organizațiilor sindicale în procesul de aderare la Uniunea Europeană, prioritățile CNSM pentru următoarea perioadă.

Liderii sindicali au discutat probleme de interes comun cu colegii din Danemarca

La sfârșitul lunii iunie, liderii CNSM au avut o întrevedere cu o delegație din partea patronatelor și a sindicatelor din Danemarca. La discuții au participat și reprezentanții ai Patronatului din Moldova.

Scopul vizitei a fost de a studia situația din R. Moldova legată de refugiații din Ucraina, implicarea partenerilor sociali în gestionarea problemelor apărute în context, dialogul social și, nu în ultimul rând, posibilitatea de a implementa unele proiecte de cooperare cu sprijinul părții daneze.

Igor Zubcu, președintele CNSM, a făcut o trecere în revistă a situației de la noi, a acțiunilor întreprinse de sindicate după

invadarea Ucrainei de către Rusia, R. Moldova devenind un coridor umanitar și adăpost pentru zeci de mii de refugiați. „Pentru noi este foarte importantă experiența în ceea ce privește dialogul social în țările scandinave, în special, în Danemarca. Iar faptul că Ucraina și R. Moldova au obținut statutul de candidat pentru aderarea la UE vine ca o confirmare că noi mergem pe drumul cel drept”, a menționat Igor Zubcu.

Reprezentanții patronatelor din Danemarca, Peter Helck și Ole Krogsgaard, au remarcat în context că cel mai important este că, după ce am devenit candidați pentru aderarea la UE, avem posibilitatea să studiem legislația europeană și să o recordăm la aceasta pe cea națională.

7 RETROSPECTIVA ANULUI 2022

Evenimente semnificative

Sindicatelor, printre instituțiile în care populația are cea mai mare încredere

În ultimul an, încrederea populației în sindicate a crescut simțitor, devansând cu mult în acest sens Parlamentul, Guvernul, partidele politice, organizațiile neguvernamentale. Acest lucru îl relevă rezultatele unui sondaj de opinie Vox populi, realizat de Asociația Sociologilor și Demografilor din Moldova.

La capitolul încrederea populației în diferite instituții sociale și politice, situația este următoarea: 41% din populație au încredere în mass media, 40% – în primăria din localitatea natală, 39% – în armată, 35% – în poliție, 34% – în Sindicate, 33% – în Guvern, 30% – în organizațiile internaționale cu sediul în R. Moldova, 27% – în Comisia Electorală Centrală, 21%

– în sistemul bancar, 20% – în organizațiile neguvernamentale, 18% – în Parlamentul țării, 17% – în justiție, 12% – în partidele politice și 11% – în Patronate.

Fiecare respondent a fost rugat să numească și câte trei evenimente semnificative ale anului 2021. Astfel, evenimentul principal al anului 2021 este considerat de populație criza energetică și semnarea contractului de aprovizionare cu gaze – 45%. Pe locul doi s-a plasat creșterea prețurilor la resursele energetice și la produsele de primă necesitate, sărăcia absolută, pauperizarea populației – 29%. Locul trei în ierarhia evenimentelor anului, în viziunea populației, a fost ocupat de pandemia de Covid-19 și sacrificiul/eroismul medicilor – 25%.

Atragerea tinerilor specialiști, salarizarea cadrelor didactice, pe agenda FSEȘ

Profesorii noștri îmbătrânesc, iar absolvenții universităților nu vin să ocupe locurile vacante. În ultimii ani, majoritatea cadrelor didactice a atins vârsta de pensionare. Fiecare al patrulea cadru didactic are vârsta de 50-59 de ani. Discuții pe marginea acestui subiect, dar și pe alte teme, au avut loc, practic, la fiecare ședință a Consiliului General al Federației Sindicale a Educației și Științei (FSEȘ). Una dintre acestea a avut loc în aprilie 2022.

În luarea sa de cuvânt, președintele FSEȘ, Ghenadie Donos, a făcut o retrospectivă a realizărilor sindicatelor în domeniu pentru rezolvarea unor probleme din sistem, dar și a celor rămase pe agendă. Cea mai dureroasă, potrivit lui Donos, ține de lipsa de cadre didactice și de atragerea tinerilor specialiști. Potrivit lui, toate acestea au loc din cauza reformelor interminabile, a finanțării insuficiente, a dotării

tehnice a școlilor. A devenit problematică și siguranța psihologică, dar și cea fizică, la locul de muncă. Aceste probleme, care se perindă de la un an la altul, nu motivează tinerii specialiști să vină în sistem.

Printre recomandările făcute se evidențiază faptul că structurile sindicale raionale, municipale, teritoriale, din instituțiile de învățământ, în colaborare cu organele locale de specialitate în domeniul învățământului, cu managerii, să negocieze Contractul colectiv de muncă, să monitorizeze corectitudinea stabilirii raporturilor de muncă, salariului, normei didactice pentru tinerii specialiști, acordarea indemnizației unice și a facilităților sociale.

La rândul său, Biroul Executiv al FSEȘ, în parteneriat cu ministerul de resort, să depună în continuare eforturi pentru perfecționarea cadrului legislativ vizând repartizarea, asigurarea tinerilor specialiști cu facilități sociale.

Lucrătorii medicali, protejați de Convenția Colectivă, în vigoare în 2022-2025

Partile semnate ale documentului – Ministerul Sănătății, Compania Națională de Asigurări în Medicină și Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova – s-au obligat să realizeze un șir de acțiuni ce țin de raporturile de muncă, protecția social-economică a salariaților din domeniu, respectarea legislației muncii.

Prezentă la eveniment, Ala Nemerenco, ministrul Sănătății, a declarat că obiectivul comun este elaborarea unor politici asumate care să asigure angajații din sistemul medical cu cele mai bune condiții de muncă.

„Semnarea Convenției Colective pentru domeniul sănătății pe anii 2022-2025

(nivel de ramură) constituie o materializare a dialogului social dintre federație și parteneri. Faptul că a fost semnat acest document important demonstrează o dată în plus că dialogul social își are efectele sale, concentrate pe necesitatea de a soluționa problemele cu care se confruntă lucrătorii medicali”, a relevat Aurel Popovici, președintele Federației Sindicale „Sănătatea”.

O prevedere importantă, negociată cu partenerii sociali, este majorarea sporurilor pentru condițiile nocive. Conform noilor prevederi, sporurile pentru condițiile nocive au fost majorate de 2,5 ori și vor constitui: 250 de lei, 300 de lei, 350 de lei, 400 de lei, 450 de lei și 500 de lei lunar, pornind de la gradul de nocivitate.

CNSM pledează pentru ratificarea Convenției OIM nr. 190

Potrivit datelor statistice, fiecare a cincea femeie angajată din Republica Moldova este supusă unor forme subtile de hărțuire sexuală la locul de muncă, iar fiecare a patra se confruntă cu forme grave de hărțuire. În context, experții în domeniu consideră că numărul victimelor s-ar putea micșora, odată cu ratificarea de către Parlamentul de la Chișinău a Convenției nr.190 a Organizației Internaționale a Muncii (OIM). Ba mai mult, ratificarea acestui document ar putea permite realizarea mai eficientă a egalității de șanse în țara noastră.

La sfârșitul anului trecut, CNSM a organizat masa rotundă cu genericul „Promovarea ratificării Convenției OIM nr. 190 privind eliminarea violenței și hărțurii la locul de muncă – obiectiv comun al partenerilor sociali”. La eveniment au participat conducerea CNSM, reprezentanți ai centre-

lor sindicale național-ramurale, membri ai comisiilor de femei și de tineret ale CNSM, deputați, responsabili de la ministerul de resort, dar și alți specialiști în domeniu.

Aceștia au vorbit despre necesitatea ratificării Convenției OIM nr. 190, document ce prevede eliminarea violenței și a hărțurii la locul de muncă. De asemenea, urmează să se inițieze consultări pe marginea documentului cu partenerii sociali privind implementarea unui plan la nivel național pentru a combate acest fenomen, desfășurarea unor activități de instruire, informare și sensibilizare pentru a stopa violența și hărțuirea în lumea muncii, dar și alte acțiuni.

Convenția nr. 190 protejează toți lucrătorii din economia formală și informală și stabilește în mod clar rolul guvernelor și al partenerilor sociali în abordarea și prevenirea violenței și a hărțurii. Până în prezent, documentul a fost ratificat de 22 de țări, dintre care șase din Europa.

» RETROSPECTIVA ANULUI 2022 8

Evenimente semnificative

Refugiații din Ucraina au găsit căldură și compasiune la sanatoriile sindicatelor

Au găsit refugiu în Republica Moldova, dar nu și-au recăpatat liniștea. Miile de refugiați ucraineni care au ajuns în Republica Moldova, fugind de războiul din patria lor, au fost primiți cu multă căldură de către conaștrii noștri. Aceștia și-au deschis ușile caselor și i-au primit ca pe niște frați aflați în suferință. Fugind din calea urgiei războiului, fiecare refugiat are propria dramă a vieții.

În această perioadă extrem de grea pentru vecinii ucraineni, CNSM a primit refugiați în sanatoriile pe care le deține: „Nufărul Alb” din Cahul, „Bucuria-Sind” din Vadul lui Vodă și „Codru” din satul Hârjauca, raionul Călărași. Membrii Comitetului Confederal al CNSM au luat această decizie

fără a sta mult pe gânduri. Fiecare are în Ucraina un coleg, prieten, rudă, sindicalist cu care au luptat cot la cot pentru a proteja drepturile salariaților.

Administratorii celor trei instituții balneosanatoriale au fost împuterniciți să pună la dispoziția structurilor teritoriale de asistență socială cel puțin o sută de locuri de cazare, cu titlu gratuit, pentru plasarea temporară a refugiaților din Ucraina.

„Este un gest frătesc de a-i ajuta pe cei aflați în suferință, nevoiți să-și părăsească domiciliul pentru a le proteja viața copiilor. Le vom acorda tot sprijinul posibil acestor oameni năpăstuiți de soartă, în speranța că în curând se va termina acest calvar și se va reinstaura pacea în această zonă greu încercată”, a menționat Igor Zubcu, președintele CNSM.

Cei mai buni, distinși cu titlul „Maestru în Tehnologia Informației și Comunicații”

Pe 17 mai, întreaga comunitate a celebrat Ziua Mondială a Telecomunicațiilor și Societății Informaționale. Cu această ocazie, mai mulți angajați din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor au obținut titlul onorific „Maestru în Tehnologia Informației și Comunicațiilor” și au primit diplome de onoare pentru merite deosebite în dezvoltarea ramurii.

Premiile au fost decernate în cadrul unei ședințe solene organizate de Federația Sindicatelor din Comunicații (FSCM). La eveniment au participat conducerea FSCM și cea a CNSM, reprezentanți ai Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, conducerea patronatului din ramură, conducători de întreprinderi.

Elizaveta Iurcu, președinta FSCM, a adresat sincere felicitări cu ocazia sărbătorii profesionale și pentru efortul pe care îl depun angajații în dezvoltarea sectorului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (TIC) și în edificarea unei societăți informaționale moderne în Republica Moldova.

La eveniment a participat și Igor Zubcu, președintele CNSM. Liderul sindical a subliniat, în discursul său, importanța sectorului TIC pentru dezvoltarea economiei naționale, care în perioada pandemică a avut un rol primordial pentru întreaga societate. Domnia sa a apreciat înalt calitatea parteneriatului social din ramură, care poate servi drept exemplu de bune practici și pentru alte ramuri, domeniul TIC fiind unul dintre cele mai dezvoltate și dinamice din R. Moldova.

Campanie dedicată muncii decente și salariilor juste, la Călărași

Sărbătoarea recoltei, Toamna de Aur au adunat, la Călărași, sute de oameni dornici de a gusta din deliciale recoltei și a servi tradiționalele plăcinte și câte puțin vin, care încă pișcă de limbă. La eveniment au participat toate primăriile din raion, dar și oaspeți veniți de prin împrejurimi. Iar colective artistice au avut grijă de buna dispoziție a vizitatorilor.

Și deoarece orice distracție e urmată de muncă, reprezentantele Comisiei de Femei a CNSM au mers la Călărași și au vorbit populației despre conceptul de muncă decentă. „Muncești decent, poți să te distrezi apoi liniștit”, spuneau în glumă cei care treceau pe la cortul CNSM, unde mai întâi

erau informați despre drepturile lor salariale, apoi li se ofereau pliante informative și câte un ziar „Vocea poporului”.

Liuba Rotaru, președinta Comisiei de Femei a CNSM, le-a vorbit oamenilor despre drepturile lor sociale, ce trebuie să facă atunci când le sunt încălcate aceste drepturi, unde să se adreseze. De asemenea, le-a spus vizitatorilor să nu accepte salariile în plic și ce urmări pot surveni dacă acceptă munca la negru.

Angela Otean, vicepreședintă a Comisiei de Femei a CNSM, președintă a Sindicatului „Demnitate”, le-a mărturisit vizitatorilor despre drepturile salariale, despre posibilitățile pe care le au atunci când devin membri de sindicat și cum sunt protejați de această organizație mare și puternică.

Sindicatul cer mai multă protecție pentru cei care asigură ordinea publică

Mai mulți polițiști au fost răniți în timp ce încercau să disperseze mulțimea și să înlăture de pe carosabil corturile amplasate în fața Președinției și a Procuraturii Generale de către participanții la protestele organizate în ultima perioadă de un partid politic. Sindicatele din ramură au tras un semnal de alarmă și au atenționat protestatarii că nesupunerea și rănirea polițiștilor este o încălcare gravă.

„În timpul altercațiilor, mai mulți colaboratori ai poliției nu doar au fost ultragiați, au fost chiar atacați, li s-au cauzat leziuni corporale care sunt documentate în modul stabilit de lege. Persoanele responsabile vor fi trase la răspundere, vor achita acele

amenzi care vor fi aplicate de organele abilitate”, a declarat Mihail Lașcu, președintele Federației Sindicatelor din Moldova „Sindlex, într-o conferință de presă. Mihail Lașcu a cerut „respectarea drepturilor la securitate a polițiștilor și carabinierilor aflați în exercițiul funcțiunii la asigurarea ordinii publice”.

Liderul sindical i-a îndemnat pe organizatorii protestelor să desfășoare acțiunile în strictă conformitate cu litera legii, pentru a preveni infiltrarea în rândurile manifestanților a persoanelor inadecvate, predispușe la violență și provocări. Mihail Lașcu a reamintit că poliția și polițiștii de frontieră, reprezentanți ai altor departamente ale MAI, au fost „pe prima linie” la primirea refugiaților din Ucraina vecină, aflată în război.

Economistul

Plățile salariale vs. calcularea salariului mediu pentru plata unică

Care plăți salariale se includ și care nu se includ la calcularea salariului mediu pentru plata unică de 3000 de lei în sectorul bugetar? Indemnizația de concediu anual se include aici?

Elizaveta M., Cimișlia

Ana MOLDOVANU, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

Conform Legii nr. 260/2022 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2022 nr. 205/2021, **plata unică cu caracter excepțional se acordă angajaților al căror salariu mediu lunar, calculat proporțional timpului efectiv lucrat pentru ultimele trei luni, conform Hotărârii Guvernului nr. 426/2004 privind aprobarea Modulului de calculare a salariului mediu, este mai mic de 15000 de lei.** Această plată unică se stabilește și se achită la locul de muncă de bază al angajatului.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 426/2004, în salariul mediu se includ următoarele forme de retribuire a muncii și de compensații:

salariul pentru lucrul îndeplinit sau timpul lucrat în conformitate cu formele și sistemele de salarizare utilizate la întreprindere - tarifele în acord, salariile tarifare pe oră (zi), salariile de funcție lunare, salariile calculate în procente din încasări sau în cote din beneficii, salariul stabilit angajatului în cadrul sistemelor netarifare de salarizare, salariile de merit etc.;

sporurile și suplimentele la salariile pe oră (zi) și la salariile lunare, precum și alte plăți cu caracter compensatoriu, ce țin nemijlocit de lucru, prevăzute de legislație și contractele colective;

suplimentele de plată pentru cumularea profesiilor (funcțiilor), inclusiv pentru îndeplinirea obligațiilor lucrătorului temporar absent, pentru extinderea zonei de deservire sau sporirea volumului de lucru executat pe parcursul zilei de muncă (turei) cu durata stabilită de legislație;

plățile cu caracter stimulatoriu: premiile stabilite conform sistemului de retribuire a muncii în vigoare la întreprindere, inclusiv premiile plătite din beneficii, premiile anuale; recompensele pentru rezultatele muncii în ansamblu pe an; sporurile procentuale lunare și indemnizațiile anuale pentru vechime în muncă; sporurile la salariu pentru performanță colectivă, înaltă competență pro-

fesională, înaltă eficiență în muncă și executarea unor lucrări de importanță deosebită sau în regim de urgență, intensitatea muncii etc. Totodată, premiile și recompensele menționate se includ în câștigul din luna pentru care au fost calculate conform actelor de decontare;

suplimentele pentru munca prestată în timp de noapte și pentru munca în schimburi;

plata pentru munca în zilele de odihnă și de sărbătoare, pentru lucru peste orele de program;

sumele de indexare a salariului, calculate în conformitate cu legislația;

diferența dintre salariul mediu primit anterior și salariul nou, diferența achitată lucrătorului în cazul transferului, din motive de sănătate sau dictat de necesitățile de producție, la un alt lucru mai puțin plătit, pentru perioada prevăzută de legislația în vigoare;

onorariul lucrătorilor de creație din statele de personal ale redacțiilor ziarelor, revistelor, editurilor, agențiilor telegrafice și de presă, televiziunii, radioului și ale altor mijloace de informare în masă, în cazul plății lui din fondul literar (de creație) al numitelor organizații;

alte plăți cu caracter permanent ce țin nemijlocit de lucru.

Nu se includ în salariul mediu următoarele plăți:

indemnizația de eliberare din serviciu, ajutorul de șomaj și alte indemnizații, indiferent de sursele de plată (inclusiv indemnizația de concediu de odihnă anual);

compensația pentru concediul nefolosit;

compensația pentru mutilarea lucrătorului sau pentru altă daună pricinuită sănătății lui în legătură cu munca;

compensațiile de strămutare, transportare a averii, arendare a încăperilor în cazul transferului angajatului la lucru în altă localitate;

diurnele și alte plăți, raportate la cheltuielile de deplasare, precum și sporurile și suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă, solda de campanie;

suma ajutorului material în formă bănească sau naturală;

curativ-profilactice, îmbrăcămintei și încălțămintei speciale și al altor mijloace de protecție individuală, al ustensilelor și uniformei acordate lucrătorilor în mod gratuit;

plata integrală sau parțială, din bugetul întreprinderii, a locuinței, chiriei sau locului în cămin;

plățile aferente contractelor pentru drepturile de autor la editarea creațiilor științifice, literare și de artă;

salariul pentru zilele lucrate fără retribuirea muncii, decontat în bugetul respectiv sau în fondurile de binefacere;

salariul mediu plătit salariaților remunerați în acord sau pe unitate de timp pentru zilele de sărbătoare nelucrătoare care nu coincid cu zilele de repaus săptămânal, conform art. 111 din Codul muncii;

premiile cu caracter unic acordate cu ocazia zilelor de sărbătoare, inclusiv cu ocazia sărbătorilor profesionale;

indemnizațiile lunare stabilite reprezentanților statului în organele de conducere ale întreprinderilor de stat și ale societăților pe acțiuni;

plățile de stimulare (inclusiv premiile cu prilejul jubileelor);

cadourile și alte plăți efectuate din alte surse decât cele alocate pentru retribuirea muncii; recompensele bănești pentru ocuparea primelor locuri la concursuri etc.;

bursele plătite de către întreprinderi studenților (doctoranzilor) trimiși la învățătură cu scoaterea din producție;

indemnizațiile plătite de întreprinderi tinerilor specialiști pentru timpul concediului după absolvirea instituției de învățământ superior sau mediu de specialitate; veniturile (dividendele, dobânzile) din acțiunile membrilor colectivului de muncă, depozitele și mijloacele de împrumut ale membrilor colectivului de muncă investite în patrimoniul întreprinderii, calculate pentru plata lucrătorilor;

costul biletelor oferite lucrătorilor și copiilor acestora pentru întremare, odihnă, excursii și călătorii și plătite integral sau parțial din mijloacele întreprinderii;

pensiile și indemnizațiile nominative;

indemnizația unică acordată tinerilor specialiști, angajați, conform repartizării, în instituțiile de învățământ, instituțiile ocrotirii sănătății, asistenței sociale, științifice și cele de cultură și artă;

indemnizația acordată funcționarilor publici în proporție de 15% din salariul funcției pentru fiecare an de activitate în serviciul public.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Drepturile salariatului și apărarea demnității în muncă

Care sunt aspectele juridice ale dreptului salariatului la apărarea demnității în perioada activității de muncă și care acțiuni ale angajatorului ar putea constitui cazuri de încălcare a demnității în muncă?

Leonid Cobâlăș, Chișinău

Dreptul la demnitate în muncă aparține fiecărui salariat. În sensul Codului muncii (CM), demnitatea în muncă este definită ca un climat psihoeconomic confortabil în raporturile de muncă ce exclude orice formă de comportament verbal sau nonverbal din partea angajatorului sau a altor salariați care poate aduce atingere integrității morale și psihice a salariatului.

În raporturile de muncă, angajatorul are dreptul inclusiv: să emită dispoziții, ordine cu caracter obligatoriu pentru salariați; să organizeze funcționarea unității; să stabilească, în condițiile legii, atribuțiile corespunzătoare pentru fiecare salariat; să constate săvârșirea abaterilor disciplinare și aplicarea sancțiunilor corespunzătoare etc. Cu alte cuvinte, angajatorul are prerogativa (puterea) de organizare și conducere a activității unității.

Pe de altă parte, salariatul, în activitatea sa de muncă, are dreptul: la muncă, conform clauzelor contractului individual de muncă; la un loc de muncă, în condițiile prevăzute de standardele de stat privind organizarea, securitatea și sănătatea în muncă; la achitarea timp și integrală a salariului; la apărare, prin metode neinterzise de lege, a drepturilor de muncă și altele.

”Demnitatea omului și libertățile lui reprezintă valori supreme și sunt garantate

În exercitarea prerogativelor sale, angajatorul nu trebuie să aducă atingere nici unuia din drepturile și garanțiile de muncă ale salariatului.

Potrivit art. 1, alin. (3) din Constituția țării „Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, reprezintă valori supreme și sunt garantate”.

Astfel, Constituția interpretează demnitatea omului ca valoare supremă și garantată. Or, demnitatea în muncă exprimă aprecierea, recunoașterea și respectarea drepturilor și a meritelor fiecărui individ angajat în muncă.

Prevederile art. 10, alin. (2) din CM stabilesc, în acest sens, că angajatorul este obligat: să respecte legile și alte acte normative, clauzele contractului colectiv de muncă și ale convențiilor colective; să asigure salariaților condițiile de muncă corespunzătoare cerințelor de securitate și sănătate în muncă; să întreprindă măsuri de prevenire a hărțuirii sexuale la locul de muncă, precum și măsuri de prevenire a persecutării pentru depunere în organul competent a plângerilor privind discriminarea; să asigure respectarea demnității în muncă a salariaților etc.

Hărțuirea sexuală, hărțuirea morală, discriminarea pe orice motiv reprezintă forme de încălcare a demnității în muncă. Încălcarea demnității în muncă poate fi întâlnită inclusiv cu ocazia încadrării în muncă.

De exemplu, realizarea unui examen corporal de către angajator, cu ocazia verificării aptitudinilor salariatului, reprezintă, fără îndoială, o încălcare a dreptului la demnitate. Or, informațiile cerute de angajator candidatului nu pot avea alt scop decât acela de a aprecia aptitudinile profesionale și capacitatea acestuia de a ocupa postul respectiv.

Întrebările angajatorului privind, de exemplu, orientările sexuale ale candidatului, apartenența sau nu la un cult religios, intenția candidatei de a naște sau nu copii reprezintă ingerințe în viața privată a viitorului salariat. Dacă aceste ingerințe sunt realizate cu scopul de a pune candidatului într-o situație de inferioritate, considerăm că suntem în fața unei încălcări a dreptului la demnitate în muncă.

Atitudine

Modificarea unor articole din Codul muncii ar afecta drepturile angajaților

Experții de la Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova au elaborat un **Aviz** la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri), care a fost expediat Ministerului Economiei, Secretariatului Consiliului Economic de lângă prim-ministru și Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

În avizul CNSM la respectivul proiect de lege este prezentată poziția sindicatelor asupra mai multor propuneri care urmăresc modificarea a 12 articole din Codul muncii. Specialiștii CNSM remarcă, în context, că, din păcate, aceste propuneri nu au fost examinate în cadrul grupului de lucru tripartit, pentru a găsi un consens asupra lor. Mai mult, unele dintre acestea afectează semnificativ calitatea actului normativ.

De pildă, potrivit modificărilor propuse la alin. (6) al art. 42 prim din Codul muncii, dacă în cadrul unității nu există nici sindicat, nici reprezentanți aleși, informația despre: situația economică a unității; situația și evoluția probabilă a ocupării forței de muncă din cadrul unității; deciziile legate de concedierile colective și altele, se va aduce la cunoștința salariaților prin „oricare dintre mijloacele disponibile, care pot face dovada recepționării”.

”CNSM susține că modificările propuse la unele articole din Codul muncii sunt nejustificate și lipsite de sens

Formularea respectivă este de neînțeles, afirmă experții CNSM, în contextul în care, prin Legea privind modificarea unor acte normative nr. 243/2022, anume pentru a facilita furnizarea informației din partea an-

gajatorului către salariați și reprezentanții acestora, legiuitorul a stabilit posibilitatea oferirii acestei informații utilizând una din trei modalități, și anume, printr-un: anunț transmis prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare, care poate fi accesat de fiecare salariat; și/sau anunț public plasat pe pagina web a unității, după caz; și/ sau anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității.

În alt context, CNSM susține că modificările propuse la unele articole (art. 48 alin. (1), art. 86 alin. (1) lit. h), art. 97 prim alin. (4), art. 106 din Codul muncii sunt nejustificate și lipsite de sens, deoarece situațiile invocate de autori în susținerea propunerilor deja sunt soluționate.

Obligații vs. Drepturi

Potrivit art. 106 din Codul muncii într-o redacție nouă, „angajatorul este în drept să țină evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat”. Astfel, în eventualitatea adoptării modificării propuse, ținerea evidenței timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat se va transforma dintr-o obligație a angajatorului într-un drept al acestuia. Unicul argument în susținerea modificării propuse la art. 106

din Codul muncii este că ținerea evidenței timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat este percepută de antreprenori drept formalitate inutilă și birocratică.

„Mai mult decât atât, considerăm necesar să accentuăm că ținerea evidenței timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat este necesară, în primul rând, angajatorului pentru: a asigura respectarea reglementărilor legale referitoare la durata timpului de muncă; a efectua retribuirea corectă a muncii salariaților; a evita apariția unor litigii individuale de muncă”, se arată în **Aviz**.

”Eliminarea abuzurilor, unul dintre scopurile urmărite de sindicate

Referitor la completarea propusă la art. 55 alin. (1) din Codul muncii, privind încheierea contractului individual de muncă pe durată determinată, specialiștii CNSM aduc argumente solide, cum ar fi chiar art. 54 alin. (1) din Codul muncii, potrivit căruia contractul individual de muncă se încheie, de regulă, pe durată nedeterminată; art. 54 alin. (4) din CM, potrivit căruia

se interzice încheierea contractelor individuale de muncă pe durată determinată în scopul eschivării de la acordarea drepturilor și garanțiilor prevăzute pentru salariații angajați pe durată nedeterminată ș. a.

Totodată, este de menționat că utilizarea în exces a acestei forme de angajare creează situații de stres pentru salariați, dat fiind faptul că presupune angajarea salariatului într-o funcție permanentă în baza contractului individual de muncă pe durată determinată. Or, anume în acest sens, recent, prin Legea nr. 243 din 28 iulie 2022, legiuitorul a introdus modificări la art. 55 din Codul muncii, în vederea eliminării abuzurilor din partea angajatorilor referitoare la încheierea contractelor individuale de muncă pe durată determinată”, relevă documentul CNSM.

E nevoie de soluții reciproc acceptabile

În avizul CNSM la respectivul proiect de lege mai sunt abordate chestiuni privind modalitatea de suspendare a contractului individual de muncă în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, reglementarea modului de calculare a duratei concediului de odihnă anual, programarea concediilor de odihnă anuale, achitarea indemnizației de concediu, chestiuni legate de regulamentul intern al unității ș. a.

În concluzie, CNSM subliniază: „În scopul asigurării unui echilibru al intereselor partenerilor sociali, sugerăm revenirea asupra propunerilor de modificare a Codului muncii, în cadrul grupului de lucru tripartit, pentru identificarea unor soluții reciproc acceptabile asupra acestora, prin prisma standardelor internaționale la care Republica Moldova este parte”.

Cor. VP

P.S. Textul integral al **Avizului CNSM** la proiectul de modificare a unor acte normative, inclusiv **Codul muncii**, elaborat de Ministerul Economiei, poate fi găsit pe site-ul vocea.md.

Desemnări

Alexei Buzu este noul ministru al Muncii și Protecției Sociale

Noul ministru al Muncii și Protecției Sociale, Alexei Buzu, a depus jurământul la Președinție. În cadrul ceremoniei, președinta Maia Sandu a declarat că Alexei Buzu este un specialist recunoscut în domeniul drepturilor sociale și al egalității.

„Domnule Buzu, aveți de continuat o agendă foarte ambițioasă pe care și-a formulat-o ministerul. Contăm pe munca și profesionalismul dumneavoastră. Prioritățile sunt clare – asigurarea continuității agendei de reforme. Avem nevoie de un sistem mai eficient de asistență socială și aceasta înseamnă în primul rând un sistem potrivit de evidență și urmărire a plăților sociale. Aceasta se referă și la sistemele informaționale la care trebuie să renunțați și trebuie să le

înlocuiți cu un sistem informațional pe care să-l controleze ministerul și care să asigure încadrarea tuturor elementelor programului de asistență socială într-un singur sistem”, a menționat șefa statului.

Premierul Natalia Gavrilă a declarat că Alexei Buzu urmează să conducă un minister care are datoria să promoveze în egală măsură dreptul la muncă în condiții decente, demne de un stat european, dar și solidaritatea tuturor cu semenii care se află în situații dificile.

„Aceste două obiective se condiționează reciproc. Pentru că nu vom putea atinge dezideratul de a avea un stat cu o protecție socială adecvată atât timp cât nu vom avea o piață a muncii care să funcționeze după regulile respectate de către toți, generând astfel locuri de muncă și venituri care să ne

permită nu doar să creștem alocațiile sociale, dar și calitatea serviciilor publice din această sferă”, a notat șefa Executivului.

Alexei Buzu, care a fost director executiv la Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, a fost numit în funcția de ministru după de-

misia lui Marcel Spataru, anunțată luni. Buzu este specialist în managementul politicilor publice și a oferit suport mai multor ministere în procesul de elaborare, implementare și evaluare a politicilor publice sectoriale.

Cor. VP

11 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Internațional

Seminare educaționale organizate cu participarea sindicaliştilor de la noi

Recent, un grup de activiști sindicali din Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole și din Federația Sindicatelor din Silvicultură „Sindsilva” s-a întors din orașul Ankara, capitala Turciei, unde a participat la un curs de instruire privind familiarizarea activiștilor sindicali din Moldova cu bunele practici de negociere și încheiere a contractelor colective de muncă din cadrul „Türk Metal”, aplicabile conform legislației Turciei.

Participanții la acest seminar au evidențiat că scopul Contractului colectiv de muncă (CCM) este de a menține activitatea eficientă și ordonată, de creștere a nivelului de producție, de echilibru drepturile și beneficiile ambelor părți, de a menține încrederea reciprocă și parteneriatul de afaceri și de a găsi compromisul atunci când apar situații dificile.

De asemenea, s-a remarcat faptul că lucrătorii non-sindicali pot beneficia de prevederile CCM, cu condiția plății sindicatului respectiv a unei contribuții de solidaritate, egală cu cotizația membrului de sindicat. În acest context, menționăm că cotizația de membru de sindicat la colegii din Turcia constituie 3,33% din salariu.

Un deosebit interes a prezentat pentru participanții la acest seminar educațional și examinarea litigiilor de muncă, a plângerilor lucrătorilor, legate de implementarea Contractului colectiv de muncă. În cazul unei asemenea plângeri, se creează o comisie de soluționare a litigiilor, formată pe principii de paritate. Decizia luată de comisie este una definitivă.

Dacă comisia de soluționare a litigiilor nu a reușit să rezolve litigiul, problema este adresată Curții de arbitraj pentru examinare, în conformitate cu prevederile din Legea muncii. În acest sens, menționăm că sindi-

catele din R. Moldova, pe parcursul a mai mult de 10 ani, insistă asupra creării unui asemenea arbitraj pentru examinarea litigiilor de muncă, însă, cu regret, nu prea am avansat în soluționarea acestei probleme. Consider că este binevenită propunerea de a fi creată o asemenea instanță de judecată și la noi în țară.

Remunerare la care noi nici nu putem visa

Un interes deosebit a prezentat informația cu privire la înlesniri acordate în baza Contractului colectiv de muncă. Fiind în vizită de schimb de experiență la uzina MAN (constructoare de autobuze și camioane), am aflat că angajații, în afară de salariul convenit, mai ridică patru salarii lunare și alte suplimente. Salariații mai primesc premii și asistență financiară. Pentru fiecare copil din familie, lucrătorilor li se plătește lunar asistență materială. De asemenea, se achită asistență financiară pentru copii, studenți, compensații pentru mese, pentru transport, pentru anii de serviciu. Un interes deosebit a prezentat și capitolul din CCM referitor la măsurile de protecție și siguranța sănătății și formarea profesională a lucrătorilor.

În contextul formării profesionale, menționăm că reprezentanții Școlii profesionale nr. 9, care au participat la acest eveniment, au abordat întrebarea cu privire la posibilitatea de practică a ucenicilor din cadrul acestei instituții la uzina MAN. Chestiunea respectivă va fi examinată de către colegii din Turcia, după ce ne vom adresa cu un demers argumentat pentru soluționarea problemei abordate.

În a doua zi de instruire, președintele Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole și președintele Federației Sindicatelor din Silvicultură „Sindsilva” au fost primiți de către președintele Organizației Internaționale Eurasiatice a Metalurgiştilor, Pevrul Kavliak, care

s-a interesat de problemele cu care se confruntă sindicatele din R. Moldova în legătură cu criza energetică și a gazelor și ne-a informat despre situația de la întreprinderile din Turcia.

Domnia sa ne-a relatat cu bucurie despre înțelegerea cu Guvernul de la Ankara de a purcede la negocieri pentru un nou contract colectiv de muncă. În cadrul acestei întruniri s-a menționat despre participarea activă a reprezentanților noștri la cele mai importante evenimente și manifestări sindicale din cadrul IEMF „Türk Metal”. Am acceptat cu o deosebită plăcere invitația de a participa la centenarul Republicii Turcia și la alte manifestări importante, care se vor desfășura pe parcursul anului 2023.

Delegația a avut o întrevedere cu ambasadorul Republicii Moldova în Turcia, Dmitri Croitor. La această întrunire, am vorbit despre programele de sprijin pentru cetățenii Republicii Moldova, instruirea studenților la universitățile din Turcia, atragerea investițiilor în R. Moldova, crearea locurilor de muncă, organizarea stagiilor de practică pentru tinerii specialiști, dar și despre realizarea acordurilor bilaterale dintre Republica Moldova și Turcia.

Exprimăm sincere mulțumiri grupului de lucru condus de secretarul general al IEMF, Yusuf Ziya Odabas, adjunctul secretarului general, Turajon Raupov, secretarul general financiar „Türk Metal”, Murat Salar, juristul de la „Türk Metal”, Burcu Kul, lui Serghei Manastirli, ghid și translator, cadru didactic, care pe parcursul întregii perioade au fost alături de noi și au organizat programul de instruire a liderilor sindicali, precum și lucrătorilor de la „Türk Metal”, a căror ospitalitate merită a fi apreciată.

La finele instruirii, fiecare participant a primit Certificat de studii de la conducerea Federației Internaționale Eurasiatice a Metalurgiştilor.

Boris BABICI, președintele Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole

Mesaj de felicitare

O țară, un popor se manifestă pregnant, în primul rând, prin cultură și tradiții

Onorați Oameni ai Culturii, dragi sindicalişti din ramură,

Ziua Națională a Culturii, marcată tradițional la 15 ianuarie, deja de un deceniu, în Republica Moldova, ne oferă prilejul de a pune în valoare munca celor care au menirea de a aduce sărbătoare, lumină în sufletele oamenilor, a făuritorilor de frumos, pilonii pe care se sprijină unul din cele mai importante temple ale țării noastre – Cultura.

Pornind de la postulatul „Pentru a ne păstra cultura, trebuie să continuăm să o creăm”, angajații din cultură consemnează acest eveniment prin muncă în organizarea și prezentarea diverselor activități culturale în toată țara, menite să realizeze scopul sărbătorii de a valorifica și promova creația genului eminescian și valorile spirituale autentice, care ne identifiacă și ne definesc ca un popor cu o cultură bogată în lumea întreagă.

Cu prilejul Zilei Naționale a Culturii, Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură din Republica Moldova (FSLC) transmite un mesaj de recunoștință, prețuire și încurajare tuturor creatorilor de frumos, celor care trudesec la menținerea, păstrarea și valorificarea patrimoniului cultural al poporului nostru, aducând în inimile noastre bucuria realizărilor prin multiple prestații în întreaga complexitate și diversitate culturală din țară. Dragi membri de sindicat din ramura culturii, vă dorim să aveți parte de sănătate, bunăstare, energie creatoare și viață senină, căldură și liniște în căminele familiale. Vă dorim ca activitatea în domeniul profesat să vă aducă satisfacție de la rezultatele obținute și să vă inspire spre noi realizări în dezvoltarea culturii naționale, prosperarea și promovarea imaginii Republicii Moldova!

Fie ca această Zi a Culturii, care se asociază cu valorile spirituale și culturale eminesciene, să fie o zi a bucuriei și speranței într-un viitor mai bun și să ne apropie pe toți în înțelegere, solidaritate și pace!

Cu deosebită considerație,
Nicolae GARAZ, președintele FSLC

Demers

Sindicaliștii solicită explicații Ministerului Muncii

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) solicită Ministerului Muncii și Protecției Sociale unele explicații în legătură cu aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 874 din 14 decembrie 2022 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară), prin care au fost modificate mai multe prevederi legale, unele nefiind prezentate spre avizare CNSM. Despre aceasta se arată într-o scrisoare expedită de CNSM pe 29 decembrie 2022.

CNSM solicită explicații referitor la aplicarea practică a anexei nr. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 743/2002, prin care salariile au fost limitate pentru toate întreprinderile din sectorul real, fapt care contravine legislației în domeniul salarizării și ar putea conduce la amplificarea fenomenului de plată a salariilor „în plic”.

Totodată, sindicaliștii susțin că odată cu excluderea unor prevederi ale Hotărârii Guvernului nr. 743/2002 prin care erau prevăzute cuantumul minime ale salariilor de funcții s-au creat premise pentru amplificarea economiei informale. De asemenea, sindicaliștii fac referință la „Intervalul pentru stabilirea salariilor tarifare/de funcție calculate, aplicând coeficientul de complexitate pe tipuri de lucrări și ramuri ale economiei naționale cu valoarea 1,00”.

Conform redacției noi, intervalul respectiv ar avea un caracter obligatoriu, fapt care vine în contradicție cu prevederile art. 135 din Codul muncii.

Cultură

Să redescoperim Crăciunul de altădată

La Biblioteca Națională a Republicii Moldova este deschisă expoziția cu genericul „Să redescoperim Crăciunul de altădată”.

Evenimentul are drept scop redescoperirea valorilor tradiționale, a obiceiurilor de iarnă, promovarea

și orientarea acestora spre tânăra generație, pentru păstrarea și punerea în valoare a creațiilor populare autentice, a tradițiilor românești prin documentele din colecțiile BNRM.

Expoziția cuprinde circa 90 de documente și este structurată în două compartimente: „Tradițiile și

obiceiurile creștine ale sărbătorilor de iarnă la români” și „Colindă-mă, Doamne, colindă!”.

Printre documente se regăsesc volumele semnate de Nicolae Băieșu „Sărbători domnești”; monografia „Sărbătoarea Nașterii Domnului” de dr. Dan Alexandru Streza, care constituie rezultatul investigațiilor privitoare la „originea, evoluția și importanța în cadrul anului liturgic”; „Crăciunul regal”, un album semnat de principesa Margareta a României și principele Radu al României, care prezintă o călătorie de un secol și jumătate cu generațiile Familiei Regale, 150 de Crăciunuri regale din istoria României; culegeri de colinde editate în diferite timpuri. Expoziția va fi deschisă până la 15 ianuarie.

Mândria neamului

Cei mai buni sportivi, premiați la Gala Sportului 2022

Cei mai buni sportivi, antrenori, echipe, federații, jurnaliști sportivi ai anului 2022 au fost premiați de către premierul Natalia Gavrița și de ministrul Educației și Cercetării, Anatolie Topală, în cadrul Galei Sportului 2022.

Anul ce s-a călătorit a fost foarte rodnic pentru sportul din Republica Moldova. Sportivii au obținut 433 de medalii la Campionatele Europene și Mondiale și la Campionatul Universitar la probe olimpice și neolimpice, la categoriile de vârstă copii, cadeti, juniori, tineret, seniori și categoria masters din ele: 144 de medalii de aur, 154 de medalii de argint și 135 de medalii de bronz. Un record absolut pentru țara noastră.

La deschiderea manifestării, șefa Executivului a menționat că 2022 a fost un an al reușitelor pentru sportul din Republica Moldova, iar printre sportivii premiați se numără mulți tineri ambițioși, care sunt la început de carieră.

„Cei pe care îi premiez astăzi sunt nu doar performeri, ci și repere pentru generația lor, adevărați promotori ai stilului de viață sănătos și activ. Sunteți viitorul sportului din Republica Moldova și întreaga societate se uită la voi cu admirație, optimism și speranță”, a declarat Natalia Gavrița.

Astfel, „Cel mai bun sportiv al anului 2022” a fost ales Serghei Tarnovschi, campion mondial, deținătorul a trei medalii de aur la Campionatul Mondial Universitar și vicecampion european la Caiac-canoe, iar antrenorul său, Nicolae Juravschii, a fost nominalizat drept „Antrenorul anului”.

„Cea mai bună sportivă al anului 2022” a fost declarată Anastasia Nichita, deținătoarea a două medalii de aur la Campionatele Europene la categoria seniori și Under-23, dar și a medaliei de aur la Campionatul Mondial de seniori.

Au obținut premii și tineretele talente la categoria „Revelația Anului 2022”, campionul mondial U-21 Mihail Latișev, proba judo, și luptătoarea de stil liber Mihaela Samoilă, vicecampionă europeană U-20 și vicecampionă mondială U-23.

„Cei mai buni zece sportivi ai anului” au devenit: Denis Vieru, medaliat cu bronz la Europene și Mondiale de judo; Irina Ringaci, medaliată cu aur la Europenele de seniori și U-23, medaliată cu bronz la Mondialele de lupte feminine; dubloul Maria Olărașu – Daniela Cociu la Caiac-canoe; Marin Robu, campion european la haltere U-23, Nicolai Grahmez, Alina Stremous, Iulia Leorda, dubloul Ivan Corșunov – Alexandr Bulat la canotaj și Mariana Draguțan la lupte feminine.

Cor. VP

2023 - Anul Culturii Ucrainene în Republica Moldova

Pe 29 decembrie, în cadrul unei întrevederi online, Oleksandr Tkachenko, ministrul Culturii și Politicii Informaționale din Ucraina, și Sergiu Prodan, ministrul Culturii din Republica Moldova, au discutat despre planurile și viziunile pentru organizarea Anului Culturii Ucrainene în R. Moldova.

Discuția s-a axat și pe dimensiunea culturală a ambelor state privind implementarea cu succes a agendei europene.

„Am reiterat și angajamentul de susținere din partea Republicii Moldova a oamenilor de cultură din Ucraina, refugiați în R. Moldova, care sunt încurajați să se încadreze pe piața muncii, dar și suportul în vederea protejării patrimoniului cultural, care poate fi

oricând evacuat pentru a fi salvat în siguranță în R. Moldova, așa cum am promis în iunie, la reuniunea ministrilor culturii parte a Group of Ten, de la Lviv”, a menționat ministrul Prodan.

„Anul acesta a fost un punct de cotitură pentru relațiile dintre Ucraina și R. Moldova. Ne-a apropiat mult și avem planuri mari de a ne consolida relațiile. Există

multe idei, multe oportunități și opțiuni de cooperare între țările, instituțiile și colectivele noastre”, a spus Oleksandr Tkachenko.

Ministrul ucrainean i-a sugerat ministrului Culturii din R. Moldova că ar fi bine ca la Opera din Odesa să concerteze formații moldovenești. În plus, R. Moldova ar putea găzdui colectivul Teatrului Dramatic din Mariupol.

La Soroca va fi edificat bustul poetului Dumitru Matcovschi

Pe Aleea personalităților din Parcul „Mihai Eminescu”, municipiul Soroca, va fi instalat bustul poetului Dumitru Matcovschi. Decizia a fost luată, recent, de Executiv.

Academicianul Dumitru Matcovschi, considerat simbol al mișcării de renaștere națională din Basarabia, este autorul a peste

50 de volume de poezie, proză și dramaturgie. Pentru meritele sale în dezvoltarea culturii, a fost distins cu „Ordinul Republicii” și „Steaua României”.

Cheltuielile pentru executarea lucrărilor și amenajarea terenului aferent vor fi acoperite din donații, sponsorizări și alte surse legale.

Anatol FIȘER

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera Inregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-sef:
Ilie LUPAN,
tel.: 022266543

Secretar de redacție:
Anatol FIȘER,
tel.: 022266543

Contabil-sef:
Svetlana BĂLAN

Redactori:
Natalia HADĂRCĂ,
Galina MUNTEANU,
Redactor-stilizator:
Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA
Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:
Ilie Lupan;
Sergiu Saiciuc;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Strestian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: „Edit Tipar Grup” SRL
str. Fereedului 4, mun. Chișinău.

Com.: 18

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.